

בנק ישראל
המפקח על הבנקים
יחידת המחקר

מערכת הבנקאות בישראל

סקירה שנתית 2006

סקירה זו נכתבה בידי כלכלני יחידת המחקר בפקוח על הבנקים.

רשימת הכותבים :

פרופ' דוד רוטנברג
מיכל זילברברג
הילה זקן
דוד מרזוק
עדו נורדן
צחי פדר
שאול פרל

זכויות היוצרים בפרסום זה שמורות לבנק ישראל.
הרופה לצטט רשאי לעשות כן, בתנאי שיציין את המקור.

סדר ועיצוב : יחידת ההוצאה לאור, בנק ישראל
נדפס בישראל
בדפוס איילון, ירושלים

מס' קטלוגי 3060107010/2
www.bankisrael.gov.il

המוסדות הנכללים בסקירה¹

1. בנקים מסחריים

בנק אגוד לישראל בע"מ
בנק אוצר החייל בע"מ²
בנק יובנק בע"מ³
בנק דיסקונט לישראל בע"מ
בנק מזרחי טפחות בע"מ
בנק הפועלים בע"מ
בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ⁴
בנק ירושלים בע"מ⁵
בנק לאומי לישראל בע"מ
בנק לפתוח התעשייה בישראל בע"מ⁶
בנק מסד בע"מ
בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ
בנק ערבי ישראלי בע"מ
בנק פועלי אגודת ישראל בע"מ
הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ

2. בנקי חוץ⁷

⁸Citibank N.A
⁹HSBC BANK PLC
¹⁰BNP Paribas SA
¹¹State Bank of India

¹ בעניין ההגדרות, הפירוטים והשינויים שחלו ראו: בנק ישראל, המפקח על הבנקים, מידע שנתי על התאגידים הבנקאיים, 2002-2006.
² באוגוסט 2006 הבנק נרכש על ידי קבוצת "הבינלאומי הראשון" מידי קבוצת "הפועלים".
³ במארכ 2005 שונה שמו של "בנק אינווסטק" (לישראל) ל"יובנק".
⁴ במארכ 2007 "בנק המזרחי-טפחות" רכש מ"בנק הפועלים" את מלוא אחזקותיו ב"בנק יהב".
⁵ באוגוסט 1998 קיבל הבנק רישיון לפעול כבנק מסחרי.
⁶ מצוי בתהליך מימוש נכסים והתחייבויות ומיועד להיסגר עד יולי 2008.
⁷ נתוני תאגידים אלו אינם נכללים בסקירה.
⁸ באוקטובר 1999 קיבל הבנק רישיון לפעול כבנק חוץ.
⁹ בדצמבר 2000 קיבל הבנק רישיון לפעול כבנק חוץ.
¹⁰ בסוף 2006 נפתח סניף של הבנק בישראל.
¹¹ במרץ 2007 נפתח סניף של הבנק בישראל.

3. בנקים למשכנתאות

בנק "אדנים" למשכנתאות בע"מ
בנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ
בנק לאומי למשכנתאות בע"מ
בנק עצמאות למשכנתאות ולפיתוח בע"מ
הבנק הבינלאומי הראשון למשכנתאות בע"מ

4. מוסדות כספיים¹²

אוצר השלטון המקומי בע"מ
"חסד" - קופת חסכון לחינוך בע"מ, חיפה
"טפחות" חברה להנפקות מקבוצת בנק המזרחי בע"מ
משאבים חברה להנפקות של בנק המזרחי המאוחד בע"מ

5. חברות שירותים משותפות

מרכז סליקה בנקאי בע"מ
שירותי בנק אוטומטיים בע"מ

¹² נתוני הפעילות של מוסדות אלה אינם נכללים בסקירה זו.

תוכן העניינים

פרק א':

- ההתפתחויות בפעילות מערכת הבנקאות בישראל 1
1. ההתפתחויות המקרו-כלכליות במשק הישראלי 1
2. ההתפתחויות העיקריות במדדי הפעילות הבנקאית 6
3. מבנה מערכת הבנקאות ופעילות הקבוצות הבנקאיות 8
- א. ההתפתחויות העיקריות בפעילות המאזנית 12
- תיבה א'-1: מסגרות האשראי בחשבונות העו"ש והחח"ד 21
- ב. ההתפתחויות העיקריות בפעילות החוץ-מאזנית 23
4. תיק נכסי הציבור והיצע פיקדונות הציבור למערכת הבנקאות 26
5. השקעות הבנקים בחברות בנות 28
- א. הפעילות בחוץ לארץ 30
- ב. פעילות בכרטיסי אשראי 32

פרק ב':

- התוצאות העסקיות של חמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות 37
1. הרווח והרווחיות של הקבוצות הבנקאיות 37
2. התפתחות ההכנסות וההוצאות 41
- א. הרווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים 41
- ב. ההפרשה לחובות מסופקים 46
- ג. ההכנסות התפעוליות 49
- ד. ההוצאות התפעוליות והאחרות 53
- ה. מדדים תפעוליים ויעילות תפעולית 57
3. ניתוח הביצועים לפי מגזרי פעילות 60
4. ניתוח ביצועי הבנקים על פי ערך השוק של מניותיהם 60
- לעומת ערכן בספרים (Market to Book Ratio) 65

פרק ג':

- הסיכונים והלימות ההון 69
1. סיכון האשראי 69
- א. היקף האשראי 70
- ב. איכות תיק האשראי 70
- תיבה ג'-1: פרמיית הסיכון על אשראי של פירמות עסקיות 76
- ג. ריכוזיות תיק האשראי 76
- (1) ריכוזיות תיק האשראי לפי ענפי המשק 77
- (2) ריכוזיות תיק האשראי לפי גודל הלווה 80
- ד. הפעילות, התוצאות העסקיות ואיכות האשראי לענפי המשק ולאנשים פרטיים 80
2. סיכון השוק 83
- א. דברים כלליים 83

84.....	ב. סיכוני הריבית
88.....	ג. סיכוני בסיסי ההצמדה
92.....	3. סיכון הנזילות
93.....	4. הלימות ההון
93.....	א. הקדמה
	ב. המלצות ועדת באזל II וההשלכות על מערכת הבנקאות
93.....	הישראלית
93.....	(1) רקע.
94.....	(2) הגישות השונות לניהול סיכון האשראי על פי באזל II
95.....	(3) הגישות השונות לניהול הסיכון התפעולי על פי באזל II
	(4) ההשפעות האפשריות של יישום הוראת באזל II
97.....	בעניין סיכון האשראי על מערכת הבנקאות בישראל
98.....	ג. הלימות ההון בשנת 2006
101.....	5. התשואה המותאמת לסיכון
104.....	6. חוסנה של מערכת הבנקאות על פי מדד "חוסן"

פרק ד':

107.....	פעילות הפיקוח על הבנקים
107.....	1. פעולות המחלקה בכללותה
109.....	2. הסדרת הפעילות הבנקאית
109.....	3. הערכה מוסדית ורישוי
110.....	4. ביקורת
111.....	5. יחידת המחקר
112.....	6. קשרים בין-לאומיים
112.....	7. יחסי בנק-לקוח
113.....	א. פניות הציבור
116.....	ב. ליקויים מערכתיים
116.....	ג. מידע והסברה
116.....	ד. עמלות
117.....	ה. חוזים אחידים
117.....	8. מידע ודיווח כספי
117.....	א. היחידה למידע ולדיווח
119.....	ב. יחידת דוחות כספיים
119.....	(1) הסדרה
120.....	(2) ביקורות ברמת המערכת וברמת התאגיד הבנקאי הבודד
120.....	9. מושכי צ'קים ללא כיסוי (מושלי"ך)
121.....	10. איסור הלבנת הון – חקיקה והסדרה
121.....	א. חקיקה והסדרה
122.....	ב. ביקורות וועדות עיצומים
123.....	נספח ד'-1: פעולות הפיקוח על הבנקים – לוח אירועים לשנת 2006
127.....	הפיקוח על הבנקים - המבנה הארגוני

רשימת הלוחות

פרק א':	ההתפתחויות בפעילות מערכת הבנקאות בישראל
לוח א'-1	תיק ניירות הערך של חמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות, 2005 ו-2006
לוח א'-2	מבנה מערכת הבנקאות בישראל - נתונים עיקריים מהדוחות הכספיים של המוסדות הבנקאיים, דצמבר 2006
לוח א'-3	המאזן המאוחד של חמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות 2003 עד 2006
לוח א'-4	שיעורי התשואה האפקטיביים הממוצעים של נכסים והתחייבויות נבחרים במגזרים השונים, על בסיס שנתי, 2005 ו-2006
לוח א'-5	גיוס האשראי הבנקאי לפירמות עסקיות ותחליפיו העיקריים, 1997 עד 2006
לוח א'-6	עסקאות במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים שבהן הסכום הנקוב מייצג סיכון אשראי, חמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות, 2004 עד 2006
לוח א'-7	התפלגות היתרות במכשירים הנגזרים, חמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות, דצמבר 2005 לעומת דצמבר 2006
לוח א'-8	תיק הנכסים הפיננסיים של הציבור בבנקים ושלא-בבנקים, 2002 עד 2006
לוח א'-9	ההשקעה והתרומה לרווח בחברות המוחזקות של חמש הקבוצות הבנקאיות ובבנק עצמו, 2005 עד 2006
לוח א'-10	מספר השלוחות הבנקאיות בחו"ל: סניפים, משרדים ומשרות, 1991 עד 2006
לוח א'-11	חלקן של שלוחות חו"ל בסך האשראי והנכסים בחמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות בישראל, 1999 עד 2006
לוח א'-12	הפעילות בכרטיסי אשראי, 2003 עד 2006
לוח א'-13	נתונים עיקריים מהדוחות הכספיים של חברות כרטיסי האשראי, 2005 ו-2006
פרק ב':	התוצאות העסקיות של חמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות
לוח ב'-1	סעיפים עיקריים מדוח הרווח וההפסד המאוחד של חמש הקבוצות, הגדולות, 2004 עד 2006
לוח ב'-2	פירוט הרווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחומ"ס לפי מגזרי הצמדה, חמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות, 2006 לעומת 2005
לוח ב'-3	שיעורי ההכנסה וההוצאה ופער הריביות בגין נכסים והתחייבויות (כולל נגזרים) לפי מגזרי הצמדה בחמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות, 2005 ו-2006
לוח ב'-4	רכיבי ההפרשה לחובות מסופקים בקבוצות הבנקאיות הגדולות, 2004 עד 2006
לוח ב'-5	ההכנסות וההוצאות התפעוליות של חמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות, 2004 עד 2006

ההוצאות של חמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות בגין עובדים,	לוח ב'-6
56.....1998 עד 2006	
יחס הכיסוי התפעולי ויחס היעילות בחמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות,	לוח ב'-7
59.....2006 ו-2005	
יחס ההוצאות התפעוליות ליחידת תפוקה והיעילות התפעולית	לוח ב'-8
61.....(X-Efficiency) לפי קבוצות גודל, 1995 עד 2006	
מדדי הביצוע לפי מגזרי הפעילות בקבוצות הבנקאיות הגדולות,	לוח ב'-9
64.....2006 ו-2005	

פרק ג': הסיכונים והלימות ההון

מדדים לאיכות תיק האשראי לציבור של חמש הקבוצות	לוח ג'-1
72.....הבנקאיות הגדולות, 2001 עד 2006	
התפלגות האשראי הבעייתי לרכיביו, חמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות,	לוח ג'-2
74.....2006 עד 2002	
יחס האשראי לתוצר המקומי הענפי, 1997 עד 2006	לוח ג'-3
75.....מדדים לריכוזיות תיק האשראי לציבור של חמש הקבוצות	לוח ג'-4
78.....הבנקאיות הגדולות, 2004 עד 2006	
התפלגות יתרת האשראי הכולל לציבור לפי ענפי המשק, חמש הקבוצות	לוח ג'-5
79.....הבנקאיות הגדולות, 2001 עד 2006	
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית, חמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות,	לוח ג'-6
85.....2006 עד 2002	
החשיפה לשינויים במדד המחירים לצרכן ובשער החליפין, חמש	לוח ג'-7
89.....הקבוצות הבנקאיות הגדולות, דצמבר 2005 עד דצמבר 2006	
התפלגות ההון ויחסי ההון בחמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות,	לוח ג'-8
100.....2006 עד 2004	
התשואה המותאמת לסיכון - RAROC ; גישת השונוות - המשותפת,	לוח ג'-9
103.....לפי קבוצות בנקאיות ולפי פעילויות, 2006	
הציון הכולל במדד החוסן של המוסדות הבנקאיים בישראל,	לוח ג'-10
106.....2000 עד 2006	
התפלגות יתרות האשראי לציבור לפי גודל הלווה בחמש הקבוצות	לוח ג'-11
105.....הבנקאיות הגדולות, 2005 ו-2006	

פרק ד': פעילות הפיקוח על הבנקים

ממצאי בירור הפניות, 2006	לוח ד'-1
114.....התפלגות התלוונות שהטיפול בהן הסתיים במשך השנה	לוח ד'-2
115.....לפי בנקים, 2006	
התפלגות התלוונות והתלוונות המוצדקות בין חמשת הבנקים הגדולים,	לוח ד'-3
115.....2006	
מספר החשבונוות המוגבלים והלקוחות המוגבלים, 2004 עד 2006	לוח ד'-4
121.....התפתחות מספר פניות הציבור בנושא מושל"ך, 2005 ו-2006	לוח ד'-5
121.....	